

ET HAV AF HIMMELTONER

MUSIKALITET I TEOLOGI, LITURGI OG KUNST

**KONFERENCE PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET
DEN 12. – 13. SEPTEMBER 2024**

**ARRANGERET AF CENTER FOR KIRKEFORSKNING & DET
TEOLOGISKE FAKULTET, KU, SAMT FYENS STIFT, HELSINGØR STIFT,
KØBENHAVNS STIFT, ROSKILDE STIFT OG LOLLAND-FALSTERS STIFT**

Allerede ved nadverens indstiftelse i urkristendommen, blev der sunget lovsang. Tro og musik hører sammen, for de spiller på samme brede streng af resonanserfaring, hvor rummet omkring os vokser og vi mærker forbindelse både i højden og i dybden. Musikken underbygger troen ved at stemme sindet og udtrykke følelser, der er svære at sætte ord på. Musik skaber fællesskab, trøster og opmuntrer. Martin Luther mente ligefrem, at musik fordriver djævelen og gør os til bedre mennesker.

Vi skal tale om musik og musikalitet.

Årets konference for præster, teologer og studerende på Københavns Universitet undersøger musikkens rolle i gudstjenesten, men også hvad vi forstår ved en musikalsk gudstjeneste – eller ved musikalitet i det hele taget. I sproget og i kunsten.

Når vi strides om gudstjenestens liturgi, om sproglige ændringer i ritualerne og forholdet mellem gamle og nye salmer eller såkaldt rytmisk overfor klassisk musik, er det måske en strid om, hvorvidt vi opfatter kompositionen af ord, musik, rum og vores måde at være i rummet på som en smuk, velkomponeret helhed. Eller det modsatte.

På konferencen vil du møde professor i sociologi, **Hartmut Rosa**, hvis forskning i begrebet resonans har haft stor betydning for aktuelle debatter om bl.a. det accelererende samfund og bæredygtighed samt teologiens og kirkernes rolle i disse udfordringer.

Den islandske forfatter **Audur Ava Ólafsdóttir** spørger, om det fortabte dyremenneske kan genfinde sin plads i sprogets musikalitet?

I en paneldebat mellem sognepræst **Christiane Gammeltoft-Hansen**, adjunkt **Mikkel Gabriel Christoffersen** og forfatter **Jens Christian Grøndal** skal de tre udfordre hinanden på, om der er noget, der hedder liturgisk umusikalitet?

Og så skal vi møde seniorforsker **Lea Wierød Borcak**, der vil hjælpe os til bedre at forstå dem, der føler sig ekskluderet i og af den fællessang, som mange i kirken er så glade for. Og musikeren **Henrik Goldschmidt**, som arbejder på at reparere verden med musik.

Goldschmidt står også for aftenens koncert i Hans Tausens Kirke med duoen **Singh & Goldschmidt**, hvor jødisk klezmer møder sigøjnermusik fra Balkan. En musikalsk forførende koncert, der udfordrer kroppens evne til at holde sig i ro.

Sognepræst **Julie Damlund**, som også er udøvende kirkemusiker, forholder sig til, om musik kan være forkyndende. Og konferencen afsluttes med kunstner og tidligere professor **Martin Erik Andersen**, som samler kirken og kunsten i den aktive handling at række ud over vores forstands grænser i tillid til, at vi deler det største.

Vel mødt!

PROGRAM

Torsdag d. 12. september

9.30 – 10.00	Morgenkaffe og morgensang omkring flygelet ved adjunkt Mikkel Christoffersen i Det Teologiske Fakultets kantine "Markedspladsen", Søndre Campus, Njalsgade 76, KBH S.
10.00 – 10.20	Velkomst ved stiftsrepræsentant Mette Marie Trankjær og leder af Center For Kirkeforskning Marlene Ringgaard Lorensen
10.20 – 11.30	<i>Resonance - and a Sociology of Heavy Metal</i> v. Professor Hartmut Rosa
11.30 – 12.00	Spørgsmål og debat
12.00 – 13.00	Frokost
13.00 – 14.30	<i>Kan det fortabte dyremenneske genfinde sin plads i sprogets musikalitet?</i> v. Forfatter Auður Ava Ólafsdóttir
14.30 – 15.00	Kaffepause
15.00 – 16.30	TALK: Liturgisk umusikalitet En samtale mellem Forfatter Jens Chr. Grøndahl, Præst Christiane Gammeltoft-Hansen og Adjunkt Mikkel Gabriel Christoffersen. Eva Holmegaard Larsen faciliterer.
16.30 – 18.00	Vin og oplæg: <i>Manden der ville reparere verden med musik</i> v. Musiker Henrik Goldschmidt
18.00 – 20.00	Middag
20.00	Koncert m. Singh & Goldschmidt i Hans Tausens kirke

Fredag d. 13. september

8.30 – 9.00	Morgenkaffe
9.00 – 10.00	<i>Kan musik være forkyndende?</i> v. Præst og kirkemusiker Julie Damlund
10.00 – 11.00	<i>Hvorfor er fællessang så skræmmende?</i> v. Seniorforsker Lea Wierød Borcak
11.00 – 11.30	Kaffepause
11.30 – 12.30	<i>Form, flader, rum og ånd i billedkunsten</i> v. Billedkunstner Martin Erik Andersen
12.30 – 13.00	Spørgsmål og afsluttende debat ved Marlene Ringgaard Lorensen

Hartmut Rosa, Professor of Sociology, Friedrich Schiller University of Jena, Head of the Max Weber College for Cultural and Social Studies, Erfurt.



Resonance - and a Sociology of Heavy Metal

Hartmut Rosa's work on resonance has a deep impact on current discussions of acceleration societies, sustainable living and the role of theology and churches in these challenges. He is author of numerous books including *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*, *Resonance: A Sociology of Our Relationship to the World*, *The Uncontrollability of the World* and *Democracy Needs Religion*.

In his most recent book, *When Monsters Roar and Angels Sing. Eine kleine Sociologie des heavy Metal* (2023), Rosa analyses the phenomenon that heavy metal music – which used to be a genre reserved for young outcasts and outlaws – has become increasingly mainstream and popular. According to Rosa's theoretical analysis – and experience – the genre of heavy metal sets itself apart in its dark descriptions of our existence as twisted and evil. However Heavy Metal is much more than death and darkness because its protest against the rottenness of the world contains the promise and hope of a new existence.

The lecture will explore the complex experience of heavy metal music in light of Rosa's theory of resonance.

When Monsters Roar and Angels Sing. Eine kleine Sociologie des heavy Metal, is in the process of being translated into Danish and will be released at the time of this conference.



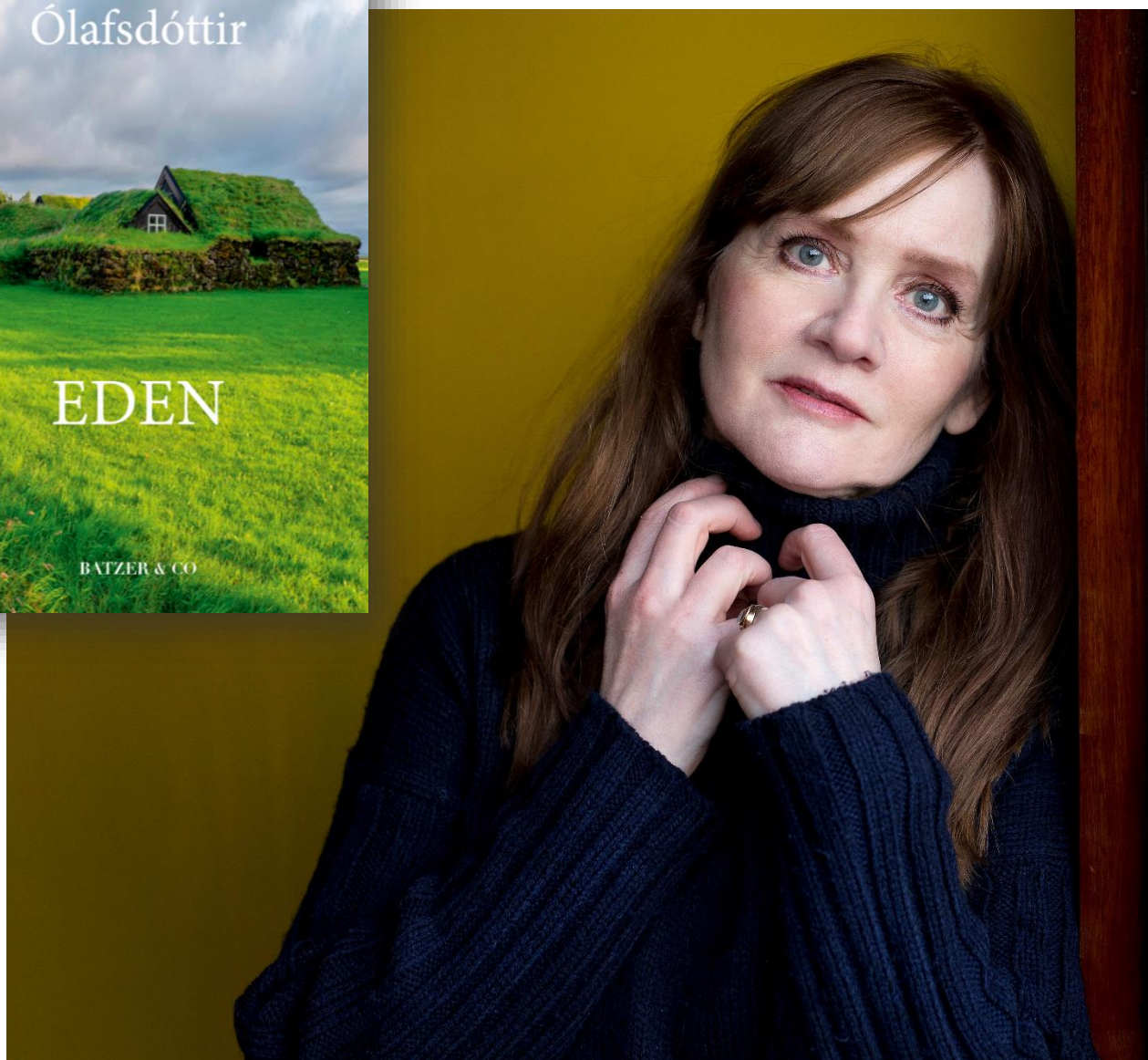
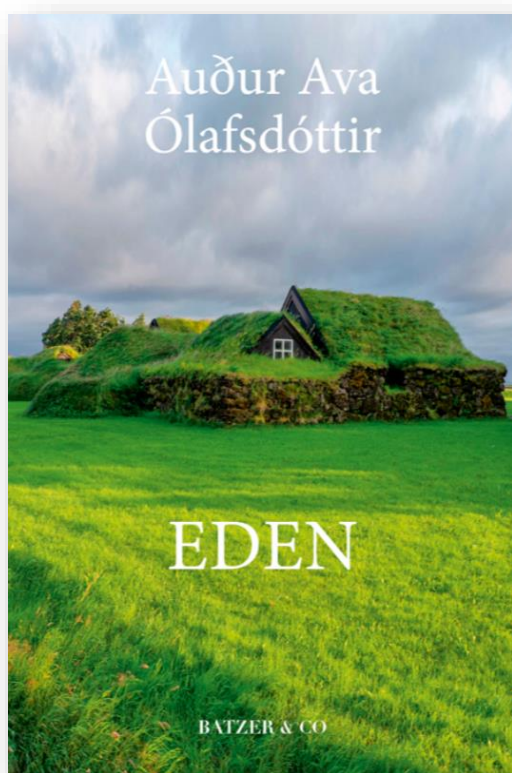
Auður Ava Ólafsdóttir, Forfatter

Kan det fortabte dyremenneske genfinde sin plads i sprogets musikalitet?

Den islandske forfatter, Auður Ava Ólafsdóttir, vil med udgangspunkt i romanen *Eden* (2023) og eksistentielle temaer i forfatterskabet, tale om lidelse, overlevelse, håb, lysets betydning og dyremennesket.

Auður Ava Ólafsdóttir er forhenværende lektor ved Institut for Kunsthistorie på universitetet i Reykjavik, men er i dag forfatter på fuld tid. Hun debuterede i 1998 og har modtaget adskillige priser for sine romaner, der er oversat til flere sprog. På dansk er tidligere udkommet *Svaner bliver ikke skilt* (2016), *Ar* (2018), *Stiklingen* (2010;2019), *Miss Iceland* (2019) og *Dyreliv* (2021).

Foredraget holdes på engelsk, men der vil kunne stilles spørgsmål på dansk.



TALK: Liturgisk umusikalitet

En samtale mellem forfatter Jens Chr. Grøndahl, sognepræst Christiane Gammeltoft-Hansen og adjunkt Mikkel Gabriel Christoffersen.

Facilitator: Eva Holmegaard Larsen

Jens Christian Grøndal, forfatter:

Musikken og sproget har tiden til fælles. Det vil før alt andet sige *rytmen*, åndedrættet. Det er livet i tonen, ordenes rækkefølge. Men musik og digtning, kirkens tekster og det sprog, som liturgien skal være, er ikke bare det ene øjeblik, der afløser det næste. I musikken bevares i det kommende en erindring om det passerede og i det passerede en forventning om det kommende. I musikken som i kirken kan man et øjeblik føle, at man er i evigheds hånd.



Christiane Gammeltoft Hansen, sognepræst ved Lindevang kirke:

Hvis gudstjenesten forstås som et stykke musik, er det i givet fald en polyfonisk komposition, hvor flere stemmer klinger samtidig. Gudstjenestens flerstemmighed gør sig gældende i bred forstand: i ord, i musik, i rummet og vores måde at være i rummet på. Som et stykke musik er gudstjenesten velkomponeret. Den kan holde til at blive spillet igen og igen. Men der er nødt til at være gehør for både traditionen og samtiden. Umusikaliteten opstår der, hvor man ikke lader flerstemmigheden komme til udtryk, og hvor det gamle og det nye ikke indgår i en velkomponeret vekselvirkning.



Mikkel Gabriel Christoffersen, adjunkt i Praktisk Teologi på KU:

Er den rytmiske musik midlet til at få nye målgrupper i kirke? Selvom den rytmiske musik vinder indpas i folkekirken, er den stadig mest brugt ved særgudstjenester eller i en kombination med den klassiske musik. Men med en fokuseret indsats kan den rytmiske musik fungere som hjerteslag for hele kirkens liv. Det fremgår af et casestudie fra Brorsons kirke på Nørrebro i København.



Henrik Goldschmidt, musiker

Manden der ville reparere verden med musik

”Manden der ville reparere verden med musik” er en personlig fortælling om at finde sin vej i livet med et instrument i hånden. En familiehistorie om at overleve pogromer, deportation og flugt uden at give slip på sin historie, identitet og kultur. Henriks farmor, Jella Goldschmidt, fortalte ham som barn, at man kan reparere verden med musik. Men først som voksen, i begyndelsen af 1990’erne, hørte han en prædiken i synagogen, der for alvor satte ham i gang. Daværende overrabbiner Bent Melchior revsede sin menighed for ikke at engagere sig tilstrækkeligt i den daværende flygtningekrise på Balkan. Henrik reagerede på Melchiors ord ved at spille musik på flygtningecentre i Danmark og opdagede for første gang musikens helende kraft. Da Henrik Goldschmidt senere boede i Israel, blev han konfronteret med israeleres og palæstinenserens skæbne adskilt fra hinanden bag mure og hegn. Han besøgte børn i Israel og på Vestbredden og spillede musik med dem alle, for Intet kan som musik nedbryde skel og mure mellem mennesker.



KONCERT: Singh & Goldschmidt

Singh & Goldschmidt har de mange forskellige traditioner med sig, og når man rører i dén musikalske smeltedigel med talent og kærlighed, bliver resultatet smukt og helt specielt. Singh & Goldschmidt komponerer og arrangerer det meste af musikken selv. Henrik nærer stor kærlighed til den traditionelle, jødiske klezmer, og musikken tager langt hen ad vejen afsæt netop i klezmertraditionen. Anders har indiske rødder og en solid fundering i Balkan- og sigøjnermusikken og bidrager med et særligt islæt af verdensmusik. Musikken er rytmisk, melodøs og forunderligt rørende.. Man bliver musikalsk forført og forlader koncerten med perlerækker af toner i øret, indhyllet i en duft af Balkan, Orienten og Østeuropa.



Henrik Chaim Goldschmidt er er tidl. solo-oboist i Det kgl. Kapel og stifter af både Middle East Peace Orchestra og Goldschmidts Musikakademi, en gratis musikskole på Nørrebro for muslimske, jødiske og kristne børn.

Anders Singh Vesterdahl er uddannet på Det Fynske Musikkonservatorium. Han behersker et stort repertoire af klassisk og rytmisk musik, balkan- og sigøjnermusik og spiller jævnligt sammen med den navnkundige sigøjnermusiker Lelo Nika, der regnes for verdens bedste i sin genre.

Julie Damlund, Sognepræst og kirkemusiker

Kan musik være forkyndende?

Indtil for få årtier siden skelnede man skarpt imellem kirkemusik og anden musik. Ved forrige århundredes begyndelse mente organisten Thomas Laub ikke at Carl Nielsen burde skrive salmemelodier, da han ikke havde den fornødne kirkemusikalske og teologiske baggrund. Kirkemusikken var overvejende musik, som blev tydet af ord fra salmer, messer og bibelvers, men allerede med Bach finder den ordløse musik vej ind i kirkerummet. Foredraget vil med musikeksempler fra fortid og nutid undersøge brugen af musikken i kirken, herunder stille spørgsmålet om tydning igennem ord, rum eller rammesætning altid er nødvendig eller om der findes musik der i sig selv er forkyndende – eller det modsatte.



Lea Wierød Borcak, Seniorforsker v. Grundtvig Centeret

Hvorfor er fællessang så skræmmende?

Danskerne er et syngende folk. Det kan vi i hvert fald godt lide at sige om os selv, og forskningen ser også ud til at bekræfte det. Men kan alle være med i fællessang? Er der nogen, der ikke har lyst til at være med eller føler sig ekskluderet? Og hvorfor? I dette foredrag vil jeg præsentere igangværende forskning i disse spørgsmål, så vi kan blive klogere på, hvor grænserne går for fællessangens sociale inklusivitet.

Foto: Stine Vejen for Sangens Hus

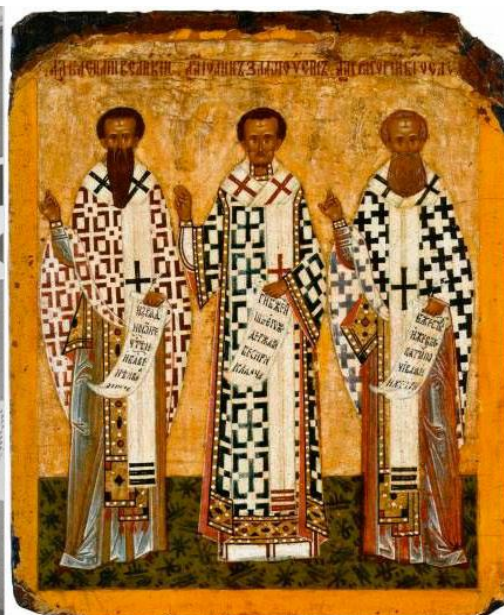


Martin Erik Andersen, Kunstner, tidl. professor ved Det kongelige danske kunstakademi

Form, flader, rum og ånd i billedkunsten

Kirken og kunsten deler, at de rækker handlende udover vores forstands grænser. Det bliver gjort i tillid til og tro på, at vi som mennesker kan - og skal - dele ikke kun de laveste fællesnævnerne, men også de største.

Det konkret tilstedeværende og det transcendent er i billedkunsten sammenfaldende. Billedkunstens formalier, eller om man vil musikalitet, folder sig ud i rum, form og flader. Udfoldninger som er bundet op på komplekse forbundne vilkår i vores krop og vores traditionsrum. Vi glemmer det let, men vi deler mere end vi ved. Billedkunsten artikulerer det og giver det form, der kan huskes, også udover tid og sted.



PRAKTISKE OPLYSNINGER

HVOR: Det Teologiske Fakultet, Njalsgade 67, 2300 København S.

Find vej: [Se kort og vejvisning her.](#)

HVORNÅR: 12. – 13. september 2024

TILMELDING: Tilmeld dig her: [Stiftskonference 2024 | Tilmelding \(ku.dk\)](#)

ARRANGØR: Center for Kirkeforskning, Det Teologiske Fakultet, KU, i samarbejde med Fyens Stift, Helsingør Stift, Københavns Stift, Roskilde Stift og Lolland-Falsters Stift.



Marlene Ringgaard
Lorensen, KU



Pia Nordin Christensen,
Københavns Stift



Mette Marie Trankjær,
Lolland-Falster Stift



Eva Holmegaard Larsen,
Helsingør Stift



Maria Harms,
Roskilde Stift



Torkil Jensen,
Fyens Stift



Hanne Uhre Hansen,
Fyens Stift